

Οι

δαίμονες δημιουργοί των παθών.

Κύριοι δημιουργοί των παθών είναι οι δαίμονες. Ο άνθρωπος βρίσκεται συνέχεια κάτω από την επιρροή των δαιμόνων που προσπαθούν με κάθε μέσο να τον ρίξουν στην αμαρτία και τα πάθη.

Με τους λογισμούς επιτίθενται στον ανθρώπινο νου και εισέρχονται στην ψυχή του με σκοπό να τον καταποντίσουν στην θάλασσα των παθών.

Δεν επιτίθενται σε όλους με τον ίδιο τρόπο και τα ίδια μέσα. Ανάλογα με την πνευματική κατάσταση μεταχειρίζονται διάφορα όπλα και διαφορετικό τρόπο πολέμου.

Έναν μοναχό ποτέ δε θα τον πολεμήσουν κατ' ευθείαν με το λογισμό της πορνείας. Πρώτα θα τον πολεμήσουν με την κενοδοξία. Κατόπιν με την κατάκρισι και υστέρα θα αρχίσουν οι σαρκικοί πειρασμοί και πορνικοί πόλεμοι.

Παρά τον μανιώδη τρόπο όμως με τον οποίο ο διάβολος πολεμά τον άνθρωπο, η τελική έκβασης του αγώνος εναπόκειται στην ελεύθερη θέληση του ανθρώπου.

Ο διάβολος πολεμάει με πονηρία και επιμονή την ψυχή του ανθρώπου. Δεν έχει όμως τη δύναμη και το δικαίωμα να άσκηση βία. Υποβάλλει, αλλά δεν επιβάλλει. Ή

τελική έκβαση της μάχης εξαρτάται από τον ίδιο τον άνθρωπο.

Τα πάθη μεταξύ τους.

Τα πάθη συνδέονται στενά μεταξύ τους. Είναι μία αλυσίδα. Το ένα προέρχεται από τι άλλο. Ο αγ. Ιωάννης της Κλίμακας πολλές φορές χρησιμοποιεί τους όρους μητέρες των παθών και θυγατέρες των παθών. Την υπερηφάνεια λ,χ, ακολουθεί πολλές φορές ή πορνεία και την οίηση ή πλάνη.

Ο μικρόψυχος και δειλός άνθρωπος πάσχει από δύο πάθη: την φιλοσωματία και την ολιγοψυχία. Η φιλοσωματία είναι σημείο της απιστίας, και ή ολιγοπιστία μητέρα της κολάσεως που γεννά την ακηδία.

Πολλές φορές το ένα πάθος δίνει τόπο στο άλλο. Στην Κλίμακα του ό αγ. Ιωάννης ο Σιναΐτης αναφέρει το έξης: Είδα κάποιον μοναχό πού μέσα στην εκκλησία πολεμήθηκε από τον δαίμονα της ακηδίας πού τον έριξε στον ύπνο. Ξαφνικά βλέπω τον δαίμονα της κενοδοξίας να διώχνει τον δαίμονα της ακηδίας και να στέλνει τον μοναχό στο ψαλτήριο. Καί ενώ πρώτα νύσταζε, τώρα ήταν καλλίφωνος. Και απόρησα καί είπα” Ποιος δαίμονας είναι δυνατότερος;

Πολλές φορές ακόμη και ή συναναστροφή με εμπαθή άνθρωπο μπορεί να μας οδηγήσει στην εμπάθεια. Γι* αυτό καί τονίζουν οι Πατέρες; “Κρείσσον λέοντι συνοικείν ή ανθρώπω υπερηφάνω”. Ύπερηφάνω μη συνοίκησης δια να μην αφαιρεθη από πάνω σου ή ενέργεια του Αγίου Πνεύματος.

Η αλληλεγγύη μεταξύ των παθών είναι μεγάλη. Άλλα και ό αριθμός των παθών αρκετά μεγάλος. Ο όσιος Πέτρος (18ος αιώνας) αναφέρει τα ακόλουθα πάθη: α) ή φιλοδοξία καί β) ή φιλαργυρία.

Φιλαυτία, γαστριμαργία, πορνεία.

Η φιληδονία προέρχεται από την φιλαυτία, ή όποια αποτελεί απαρχή όλων των παθών. Φιλαυτία είναι ή υπερβολική αγάπη του εαυτού μας. Όταν ό άνθρωπος δε

σκέπτεται το Θεό, αλλά μόνο τον εαυτό του, τότε γίνεται φίλαυτος.

Το πρώτο πάθος πού προέρχεται από την φιλαυτία είναι ή γαστριμαργία. Γαστριμαργία είναι ή άλογη χρήση τροφής. Ή υπερπλησμονή της γαστρός με αποτέλεσμα ό νους να μένη αργός. Διότι “παχεΐα γαστήρ λεπτόν νόαν ου τίκτει”. Γιατί; Διότι ή γαστριμαργία προκαλεί ζάλη στο κεφάλι καί βάρος στο σώμα μαζί με ατονία. Έτσι ό άνθρωπος εγκαταλείπει το πνευματικό του έργο, επειδή έρχεται σε αυτόν ή οκνηρία. Ακολουθεί ή πνευματική σκότωση και πνευματική ψυχρότητα της διανοίας, ό μετεωρισμός των λογισμών καί ή ταραχή την ώρα της προσευχής. Τα μέλη του σώματος παραλύουν καί ό άνθρωπος βρίσκεται “πεπλησμένος χαυνώσεως”. Ό νους γίνεται αδιάκριτος καί περιέρχεται “όλην την γην”. Φαντασίες αισχρές καί άτοπες εικόνες μολύνουν ακόμη και το σώμα στον ύπνο. Οι πονηροί λογισμοί βρίσκονται στο αποκορύφωμα τους. Έτσι μπορεί κανείς να καταλάβη τον λόγο για τον όποιον ό άγ. Ιωάννης της Κλίμακος μετά τον λόγο για την γαστριμαργία τοποθετεί τον περί πορνείας λόγο. Διότι νομίζω, λέγει, ή πρώτη είναι μητέρα της δεύτερης.

Καθώς λοιπόν το σύννεφο σκεπάζει το φως της σελήνης, έτσι καί οι ατμοί της χορτασμένης κοιλίας, οι αναθυμιάσεις των φαγητών καί των ποτών διώχνουν από την ψυχή την σοφία του Θεού. Καί όπως ή ομίχλη σκοτίζει την ατμόσφαιρα, έτσι καί ή γαστριμαργία τον φιλόθεο νου. Και όταν κανείς δεν έχει καθαρό νου, δεν μπορεί να ασχοληθεί με πνευματικά πράγματα. Όπως ακριβώς είναι λάθος μία πόρνη να ομιλεί περί σωφροσύνης.

Καί όπως από τη νηστεία προέρχεται ή σωφροσύνη, έτσι από τη γαστριμαργία προέρχεται ή πορνεία καί οι διάφορες σαρκικές κινήσεις. Από αυτές μολύνονται οι λογισμοί καί από την εμπαθή πύρωση των μελών του σώματος χάνεται ή σωφροσύνη. Εμπαθείς είναι οι κινήσεις πού δημιουργούνται στον άνθρωπο, όταν αυτός συναρπάζεται από τα αισθητά πράγματα, από τα πολλά φαγητά και ποτά, τα άπρεπη θεάματα, τα όποια ανάβουν την φλόγα των σαρκικών επιθυμιών.

Άλλα πάθη.

Με την πορνεία συνδέεται ή υπερηφάνεια. Συχνά μάλιστα ακολουθεί την υπερηφάνεια.

Καί όταν λέμε υπερηφάνεια εννοούμε μία μόνιμη κατάσταση υπεροψίας μέσα στον άνθρωπο. Τον μοναχό τον προσβάλλει υστέρα από πολύ καιρό μόχθου καί αγώνα αφαιρώντας του έτσι την πνευματική εργασία της ψυχής.

Ό Μ. Βασίλειος θα μας πει ότι είναι αμάρτημα το όποιο καί μόνο του είναι αρκετό “έχθραν ποιήσαι εις Θεόν”. Τα δε αίτια τα όποια το προκαλούν είναι: τα χρήματα, οίκων μεγέθη, τα αξιώματα, ή σωματική δύναμη και εύμορφία, ή ανθρωπινή σοφία καί ή φρόνησης.

Τα δε αποτελέσματα είναι: Ή πορνεία, ή αγνοία καί ό σκοτασμός της ψυχής του ανθρώπου.

Διώχνει από την ψυχή του ανθρώπου την ενέργεια του Αγ. Πνεύματος και την μετατρέπει σε κατοικητήριο κάθε πονηρού πάθους.

Καταστροφικό πάθος για τον άνθρωπο εκτός από την υπερηφάνεια είναι ή πολυλογία, ό φθόνος, ή μνησικακία, κ.λ.π.

Ή πολυλογία ψυχραίνει την πνευματική φωτιά πού ανάβει στην ψυχή μας το Αγ. Πνεύμα. Ό θυμός ό όποιος είναι μέθη της ψυχής καί την κάνει “έκφρονα”, δηλαδή, εκτός εαυτής, κάνει τον άνθρωπο “ιοβόλον θηρίον”, χειρότερο από τον δαιμονισμένο καί εμποδίζει την καρδιά του ανθρώπου να γνωρίσει τα μυστήρια του Θεού.

Ό φθόνος είναι έργο του διαβόλου, “εχθρού έπισπορά, άρραβών κολάσεως, έμπόδιον ευσέβειας, στέρησις βασιλείας”. Είναι ακόμη φθορά της ζωής, καί διδάσκαλος θεομαχίας, κατά τον Μέγα Βασίλειο. Όποιος έχει μέσα του τον φθόνο, έχει μέσα του τον διάβολο.

Ή μνησικακία, τέλος, προέρχεται από την ανθρώπινη δόξα. Τα δώρα του Θεού είναι αμετάκλητα. Ή μνησικακία όμως γίνεται αιτία να χάσουμε καί της δωρεές του Θεού. Παράδειγμα ο οφειλέτης των μυρίων ταλάντων. Καί όπως εκείνος πού σπέρνει στα αγκάθια τίποτε δεν μπορεί να κερδίσει, έτσι καί ό μνησίκακος δεν έχει κανένα όφελος από την πνευματική ζωή.

Η Θεραπεία των παθών.

Όπως είδαμε τα πάθη είναι ασθένεια της ψυχής. Αιχμαλωτίζουν τον άνθρωπο, διώχνουν την χάρη του Θεού από πάνω του, τον απομακρύνουν από τον Θεό και καθιστούν ανέφικτη τη σωτηρία του.

Για να σωθεί ό άνθρωπος, για να φθάσει στην θέωση, πρέπει να καθαρισθεί από τα πάθη. Ή κάθαρση αυτή από τα πάθη συνιστά την υγεία της ψυχής.

Χωρίς την κάθαρση από τα πάθη ή ψυχή δεν θεραπεύεται από την αμαρτία, ούτε αποκτά την δόξα πού έχασε με την παράβαση καί την πτώση.

Ή κάθαρση βέβαια είναι έργο της θείας χάριτος, χρειάζεται όμως καί την ανθρωπινή συνεργασία για να πραγματοποιηθεί. Ό άνθρωπος προσφέρει την θέληση του καί ό Θεός τη χάρη Του. Όλα μέσα στην Εκκλησία είναι αποτέλεσμα αυτής της χάριτος καί της ελευθερίας του ανθρώπου. Διότι όλα είναι θεία καί ανθρώπινα μαζί.

Τότε ό άνθρωπος ελευθερώνεται τελείως από τα πάθη, “όταν ό Θεός επινεύσει”. Γι’ αυτό και ό άνθρωπος πρέπει να παρακαλεί τον Θεό να αφαιρέση το σκέπασμα των παθών πού καλύπτει την ψυχή του. Ό Θεός σέβεται απόλυτα την ελευθερία του ανθρώπου καί βοηθά τον άνθρωπο ανάλογα με την προσευχή του.

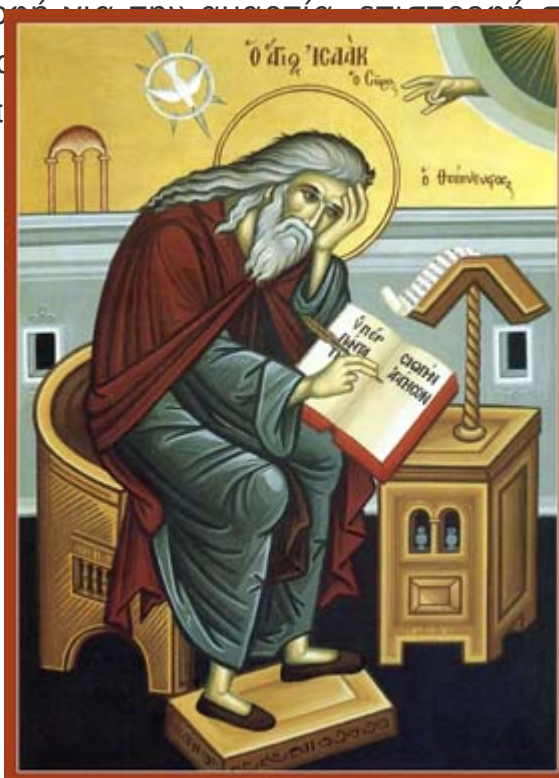
Τρόποι καί μέσα θεραπείας.

Βασική προϋπόθεση για να ξεκινήσει ό άνθρωπος τον αγώνα για την κάθαρση των παθών είναι το να γνωρίσει καλά το πάθος του. “Αν δεν το γνωρίσει δεν μπορεί να

το θεραπεύσει. Αυτός πού αξιώθηκε να δη τον εαυτό του και να γνωρίσει τα πάθη του θεωρείται ανώτερος του “άξιωθέντος ιδείν αγγέλους”.

Ἡ ησυχία προσφέρει μεγάλη βοήθεια στον άνθρωπο για να γνωρίσει τα πάθη του. Είναι “αρχή καθάρσεως των παθών”.

Την επίγνωση των αμαρτιών και των παθών ακολουθεί ή μετάνοια. Με την μετάνοια ό άνθρωπος έρχεται στο χώρο της ελευθερίας των τέκνων της δόξης του Θεού. Μετάνοια δεν είναι μία παροδική συντριβή από την συναίσθηση διαπράξεως κάποιας αμαρτίας, αλλά μία μόνιμη πνευματική κατάσταση, πού σημαίνει σταθερή κατεύθυνση του ανθρώπου προς τον Θεό. Είναι ή δυναμική μετάβασης του ανθρώπου από το παρά φύσιν εις το κατά φύσιν. Από την περιοχή της αμαρτίας στο χώρο της αρετής” αποστρέφεται από το αμαρτωλό και στρέφεται στο Θεό. Καί όπως τονίζει ό αγ. Γρηγόριος ό Παλαμάς “...ημετέρας αμαρτίας και άγαπήσαι την άρετήν έκκλίνει από...”.

Χωρίς την μετάνοια δεν ωφελεί ούτε ή πίστης.

Ἡ μετάνοια γεννιέται στην καρδιά του ανθρώπου από την πίστη και τον φόβο του Θεού. Ο αββάς Ισαάκ ό Σύρος παρομοιάζει την μετάνοια με πλοίο. Καί όπως δεν μπορεί κάποιος να πέραση την θάλασσα χωρίς πλοίο, έτσι δεν μπορεί και κάποιος χωρίς την μετάνοια και τον φόβο του Θεού να πέραση την ακάθαρτη θάλασσα των αμαρτιών και των παθών και να φθάση στην αγάπη του Θεού. Αυτήν την θάλασσα μπορεί να την πέραση ό άνθρωπος μόνο με το πλοίο της μετάνοιας το όποιο έχει για κωπηλάτες τον φόβο του Θεού. “Αν οι κωπηλάτες δεν κυβερνούν καλά το πλοίο, ό άνθρωπος καταποντίζεται στην θάλασσα των παθών και δεν φθάνει ποτέ στο θεϊκό λιμάνι της αγάπης του Θεού.

Ό θεϊός φόβος εξ άλλου είναι αυτός πού προφυλάσσει τον άνθρωπο από τον χειμώνα των παθών, για να μη χαθεί ό καρπός του αγώνα του, τον όποιον έχει

αποκτήσει σε όλη του τη ζωή με κόπο και μόχθο.

Η μετάνοια βέβαια έχει και ορισμένες εκδηλώσεις, απτές αποδείξεις θα λέγαμε, πού στην πατερική ορολογία ονομάζονται “καρποί μετανοίας”. Όλα αυτά φυσικά προκαλούν την κάθαρση της ανθρώπινης ψυχής από τα πάθη.

Πρώτος καρπός της μετανοίας είναι ή εξομολόγησης. Σ’ αυτήν ολοκληρώνεται ή μετάνοια. Προϋπόθεση της εξομολόγησεως και της μετανοίας είναι ή επίγνωση των αμαρτημάτων και το ταπεινό φρόνημα. “Αν ό άνθρωπος δε γνωρίσει τα πάθη και τις αμαρτίες του και δεν ταπεινωθεί, ή εξομολόγηση του είναι ανώφελη. Η εξομολόγησης είναι έκφρασης ταπεινής καρδιάς. Όταν ή καρδιά σκληρυνθεί τότε ό άνθρωπος δεν ομολογεί ότι είναι αιτία των παθών και των αμαρτιών του ό ίδιος, αλλά προφασίζεται και αιτιάται τους ανθρώπους ή τους δαίμονες ή και ακόμη αυτόν τον ίδιο το Θεό. Η σωστή εξομολόγησης φέρνει στην καρδιά του ανθρώπου κατάνυξη, ή οποία είναι απόρροια της αισχύνης αλλά και της παρηγοριάς που ακολουθεί την επίγνωση και την ομολογία των αμαρτιών και την αποδοχή της ευθύνης γι’ αυτά.

Οι ιερείς συγχωρούν τις αμαρτίες των εξομολογούμενων και οι έμπειροι πνευματικοί θεραπεύουν τα ανθρώπινα πάθη. Γι’ αυτό και πρέπει οι πνευματικοί πατέρες να είναι υγιείς, “κεκαθαρμένοι” από τα πάθη για να μπορέσουν να θεραπεύσουν σωστά, αλλά και για να αποφευχθεί κάθε ενδεχόμενο να πέσουν οι ίδιοι σε “μιαρά και βδελυκτά πάθη”.

Στο μυστήριο βλέπει ό άνθρωπος την μοναδική, την απόλυτη, την όντως καθαρότητα, τον Θεό, και ταυτόχρονα συνειδητοποιεί την δική του μολυσμένη και ακάθαρτη ύπαρξη και αμέσως σπεύδει να την καθαρίσει με την έξομολόγησί πού μοιάζει με το καθάρισμα του αγρού. Όπως το άροτρο καθαρίζει την γη από τα αγκάθια και τα τριβόλια, έτσι και ή εξομολόγησης ανασκάβει και αποβάλλει από την ανθρώπινη καρδιά όλα τα πάθη πού κρύβονται μέσα της, την ετοιμάζει να υποδεχθεί τον ιερό σκοπό της χάριτος και την βοηθεί να γίνει κατάλληλη για την καλλιέργεια και την ευφορία των αρετών.

Με την μετάνοια και την εξομολόγηση συνδέονται τρεις ακόμη πνευματικές αρετές: Το πένθος, τα δάκρυα και ή αυτογνωσία. Και οι τρεις αρετές αυτές βοηθούν σημαντικά στην κάθαρση από τα πάθη. Με το πένθος και τα δάκρυα φθάνει κανείς στην πεδιάδα “της καθαρότητας της ψυχής”. Το πένθος και τα δάκρυα είναι αυτά πού θανατώνουν εύκολα τα πάθη” ή ψυχή δέχεται την ειρήνη των λογισμών και ανυψώνεται στην καθαρότητα του νου.

Ιδιαίτερα το πένθος και ή λύπη καταπολεμούν το πάθος της βλασφημίας, ενώ ή αυτομεμψία τους λογισμούς της υπερηφάνειας. Γι’ αυτό και ό αββάς Ισαάκ ό Σύρος συμβουλεύει: “Όταν έλθει σοι λογισμός της υπερηφάνειας -ότι έφθασες σε κάποια πνευματικά μέτρα - ειπέ’ γέρων βλέπε την πορνείαν σου”. Γι’ αυτό τονίζει, πρέπει να παρακαλάμε τον Θεό να μας δώσει αυτό το χάρισμα. “Αν μας το δώσει “ου μη άρθή άφ’ ημών ή καθαρότης έως της εξόδου ημών εκ του βίου τούτου”.

Ο αγ. Γρηγόριος ο Παλαμάς ακολουθώντας την γνήσια εκκλησιαστική παράδοση, κρίνει αναγκαία την υπακοή σε πνευματικό πατέρα, στον όποιο καί πρέπει ό χριστιανός “να έξαγγέλλη τα πονηρά πάθη της ψυχής” καί να δέχεται την “πνευματικήν ιατρείαν”.

Η σύνδεσης με πνευματικό πατέρα είναι απαραίτητη για την πνευματική μας τελείωση. Χωρίς την υπακοή στο πνευματικό μας πατέρα δεν είναι δυνατή καί ή υπακοή μας στον Κύριο. Καί χωρίς υπακοή δεν μπορεί να ύπαρξη πνευματική πρόοδος καί διαφύλαξης από τον εγωισμό καί την πλάνη. Μάλιστα στα μοναστήρια υπάρχει το σύνθημα “Υπακοή = ζωή, παρακοή = θάνατος”.

Ο αγώνας για την κάθαρση από τα πάθη χρειάζεται φροντίδα και προσοχή. Πρέπει να γίνεται με σύνεση καί απαραίτητη γνώση καί “ουχί εν παιγνίω, αλλά τεχνικώς”. Με επίγνωση των κανόνων, αλλά καί των δυσκολιών. Δεν θεραπεύονται με το ίδιο φάρμακο όλες οι σωματικές ασθένειες. Το ίδιο καί οι πνευματικές. “Πάν άρρώστημα τοις οικείοι φαρμάκοις θεραπεύεται”.

Είναι σημαντικό να πολεμά κανείς το πάθος καί να το ξεριζώσει όσο ακόμη είναι μικρό καί τρυφερό. “Αν “πλατυνθη καί περκάση”, είναι πολύ δύσκολο να ξεριζωθεί. Όταν είναι μικρά τα πάθη μοιάζουν με σκύλους πού είναι σε κρεοπωλεία καί απομακρύνονται μόνον με την φωνή’ όταν όμως μεγαλώσουν γίνονται λιοντάρια ασυγκράτητα καί επικίνδυνα. Ο αγώνας αυτός ακόμη χρειάζεται επιμονή καί σταθερότητα. Θεωρείται αναγκαία ή καθημερινή προσπάθεια για το ξεριζωμα των παθών. Ενώ ή αμέλεια καί ή ραθυμία έχουν ως αποτέλεσμα την αύξηση των παθών στην καρδιά του ανθρώπου. Καί ή πιο μικρή πνευματική εργασία που γίνεται σταθερά και καθημερινά, έχει μεγάλη δύναμη καί μπορεί να απαλύνει την σκληρότητα των παθών. Γι’ αυτό χρειάζεται πρόγραμμα. Όπως δεν μπορεί να λειτουργήσει κάποια υπηρεσία χωρίς πρόγραμμα, έτσι καί ό πνευματικός αγώνας δεν γίνεται ή δε λειτουργεί σωστά χωρίς πρόγραμμα. Χρειάζεται επιμονή καί σταθερότητα μέχρι θανάτου.

Πρέπει ακόμη ό άνθρωπος να αποφεύγει τις αίτιες των παθών Η απομάκρυνσης αυτή δεν έχει μόνο προληπτικό, αλλά καί θεραπευτικό χαρακτήρα. Βοήθα τον άνθρωπο στον αγώνα κατά της καθάρσεως των παθών. Όταν ή επιθυμία βρίσκεται δίπλα στον άνθρωπο, τότε δύσκολα νικάται το πάθος. Ο αγώνας του είναι διπλός” εσωτερικός καί εξωτερικός. Για παράδειγμα, για να πολεμηθεί το πάθος της πορνείας ισχυρό όπλο είναι “το απέχεσθαι εκ της θέας του προσώπου”. Έτσι κλείνεται το εξωτερικό μέτωπο καί μένει μόνον το εσωτερικό.

Για να μπόρεση ό άνθρωπος να απομακρυνθεί καί να θεραπευθεί από τα πάθη του, πολύ βοηθητικά είναι ακόμη δύο πράγματα: Η ησυχία καί ή έρημος. Λέγοντας έρημο οι πατέρες, δεν εννοούν μόνον την σωματική απομάκρυνση από τον κόσμο, όσο κυρίως την εσωτερική απομάκρυνση από τα πράγματα του κόσμου. Είναι απαραίτητο να αγωνίζεται κανείς “οπού δ’ αν ή” για να ξεριζώσει τα πάθη από

την ψυχή του.

Πηγές: agioritis.pblogs.gr - agapienxristou.blogspot.ca